

Мамалига А. І.,
д-р. філол. наук, проф.

Майстер дослідницьких пошуків, які випереджали час (пам'яті В. Ф. Святовця)

Існує певна співдружність кафедр мови та літератури. Глибока змістова сутність слова, його виразність, дієвість – ці аспекти поцінуються з обох сторін як дуже вагомі, важливі, часто як першооснова творення різних текстів, у тому числі й художніх, – і мовлення в цілому. Звідси щира повага наших мовознавців до викладачів кафедри історії літератури та журналістики, серед помітних представників котрої був і доцент Віталій Федорович Святовець – колоритна наукова, педагогічна і, скажімо, публіцистична особистість.

Пам'ятаю його ще аспірантом філологічного факультету. Молодий красень, здібний, принциповий, цілеспрямований, з вишуканими поглядами на словесні науки й мовну практику. Такі його визначальні риси проявлялися й надалі, вже в науковій і викладацькій роботі. Недарма Віталій Федорович став одним із провідних викладачів кафедри, завідувачами котрої за різних часів були знані фахівці: професори І. Р. Семенчук, А. Г. Погрібний, Н. М. Сидоренко, доценти Г. М. Гримич, Т. В. Старченко.

Із Віталієм Федоровичем завжди цікаво було спілкуватися, обговорюючи будь-які актуальні теми: морально-етичні, мовні, літературні, методичні, термінологічні тощо. Коли він уже не працював, його все одно не полишали думки про ті чи ті наукові питання, спогади про роботу зі студентами, – і в цьому вбачається природний, але, на жаль, драматичний сенс життя колишніх вишівських науковців.

Віталій Святовець артистично володів оповідним жанром, його із задоволенням слухали в колегіальному колі й у студентській аудиторії. Він, крім того, мав глибинне наукове чуття, був дуже ерудованим у багатьох галузях – передусім літературознавчих – щодо літератур різних країн і народів. Це давало йому можливість зіставляти, порівнювати літературні образи, засоби їх змалювання, творчі, стильові манери художників слова. Чимало знав прозових і поетичних уривків напам'ять. Тонко й глибоко розумів природу художньої образності (див., напр., його праці «Поетичний синтаксис», 2007; «Словник тропів і стилістичних фігур»,

2011). Він не задовольнявся пошуками метафоричної яскравості слова, а вмів навіть серед нібито нейтральних за словесним вираженням деталей відкривати неповторні риси створюваного письменником образу, характеру, портрета.

Дослідницькі ідеї вельмишановного Віталія Федоровича Святовця належать не лише минулому чи сучасності, їх поцінування обов'язково продовжуватиметься. Вони, здебільшого, переростають прямолінійність деяких, хай навіть класичних трактувань, бо суттєво поглиблюють доказовість смислової об'ємності, невичерпності слова, його текстових поєднань, наголошують його впливову інтелектуально-образну та ідеологічну силу. Ця комплексна, всебічна, багатопланова проблематика надалі ще активніше перебуватиме у сфері нових бачень і відкриттів.

Надзвичайно органічним був Віталій Федорович у колективі поважаної кафедри історії літератури та журналістики. Згадується його професіоналізм, наукова індивідуальність, навіть оригінальність, толерантність і, що дуже важливо, його шанували і навіть трохи побоювалися через викладацьку вимогливість студенти, хоч іноді симпатично жартували з улюблених і, звичайно, далеко не елементарних термінів відомого літературознавця.

Лишилися в пам'яті й змістовні, нестандартні виступи доцента В. Ф. Святовця на різних наукових конференціях, зокрема на Міжнародній науково-практичній конференції з питань функціонування і розвитку української мови, започаткованій майже чверть століття тому кафедрою мови та стилістики. Доповіді Віталія Федоровича відзначалися тонкою аналітичною переконливістю, бездоганністю викладу, залюбленістю в дослідницький матеріал і пошук. Відповідно вони ставали певними зразками для молодих учених і колег. Дуже хотілося б, аби притаманна В. Ф. Святовцю своєрідна інтелектуально-емоційна висока наснага в науці, педагогічній діяльності була близькою і представникам наукового терену сучасної доби, з її чималими випробуваннями й здобутками не лише суворого, але й романтичного ґатунку.

Ідучи стрімкими стежками наполегливої, досконалої праці Віталія Святюця, в душі кожен, я впевнена, засвідчить повагу цьому великому трудареві в літературному обширі,

а також погодиться з незаперечною справедливістю простої думки: те, що минає, насправді не є минулим.

Надійшла до редколегії 03.02.18